

Tilaajalla on vastuu
- onko myös valta?

Otso Kivekäs

- Yleisten töiden lautakunnan jäsen
- Tieteen ja teknologian vihreiden varapuheenjohtaja
- Ohjelmistoarkkitehti
- <http://otsokivekas.fi>

Ongelma: julkiset
tietojärjestelmät epäonnistuvat

- ”Julkisella puolella kaikki isot tietojärjestelmähankkeet ovat päätyneet viime aikoina kaaokseen käyttöönottovaiheessa”
- ”IT-alan järjestelmäntoimittajat ovat aiheuttaneet veronmaksajille satojen miljoonien eurojen menetykset”
 - Tomi Voutilainen, valtiontalouden tarkastusvirasto (TS 23.9.2011)

- ”Tarkastuksissa havaittiin valtionavustusten käytössä menettelyitä, jotka eivät olleet hyvän hallinnon mukaisia, ja osittain ne olivat lainvastaisia”
- ”Tarkastuksen aikana hankintoihin liittyen esitettiin puutteita, jotka osoittivat, että osaaminen julkisten hankintojen toteutuksessa on monin osin julkisessa hallinnossa puutteellista lähtien hankintoja koskevien yleisten periaatteiden tuntemisesta”
 - Tuija Brax, Eduskunnan tarkastuslautakunnan puheenjohtaja. Täysistunto 55/2012

- ”Pahimmillaan on käynyt niin, että julkinen sektori on ensin maksanut järjestelmän kehittämisen, ja sitten ostaa sen uudestaan ja uudestaan”
 - Tomi Voutilainen, valtiontalouden tarkastusvirasto (HS 18.9.2012)

Case vankeinhoitolaitos

- Vanha Wang VS-pohjainen ratkaisu
 - 70-luvun tekniikkaa
 - Ei toiminut vuoden 2000 kanssa
- Vati
 - Selvitys aloitettu 1996, työt 1998
 - Käyttöön 2005-2007, valmiiksi vanhentuneena
 - Korvaavan järjestelmän suunnittelu aloitettu 2010

Toimittajaloukku

- Ostettuasi järjestelmän yhdeltä toimittajalta, olet loukussa
 - Lisätyöt
 - Muutokset tarpeissa
 - ylläpito
- Toimittajien bisnesmalli
 - ”Suomessa on haluttu rakentaa järjestelmä, jossa tuotteet myydään halvalla ja raha tehdään ylläpidolla sekä muutostöillä”

Mitä jos järjestelmä ei toimi?

Mitä jos järjestelmä ei toimi?

- No sitten on pakko tilata lisää!

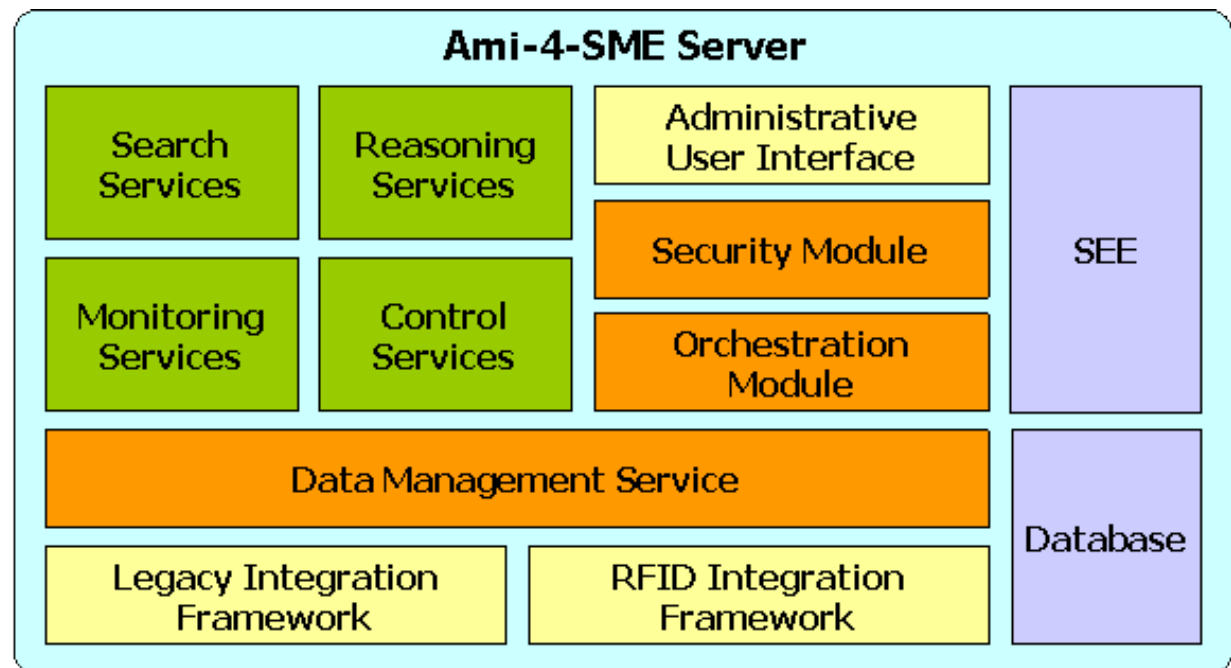
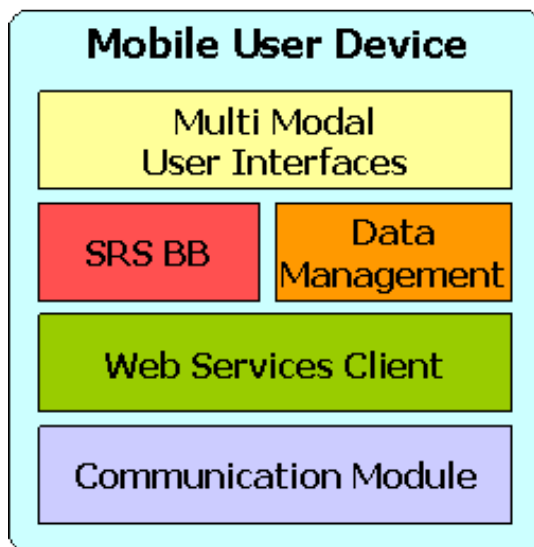
Ratkaisuja?

Ei ole hopealuotia

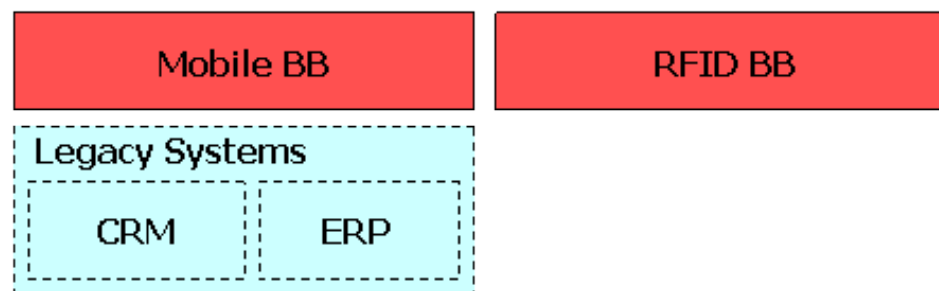

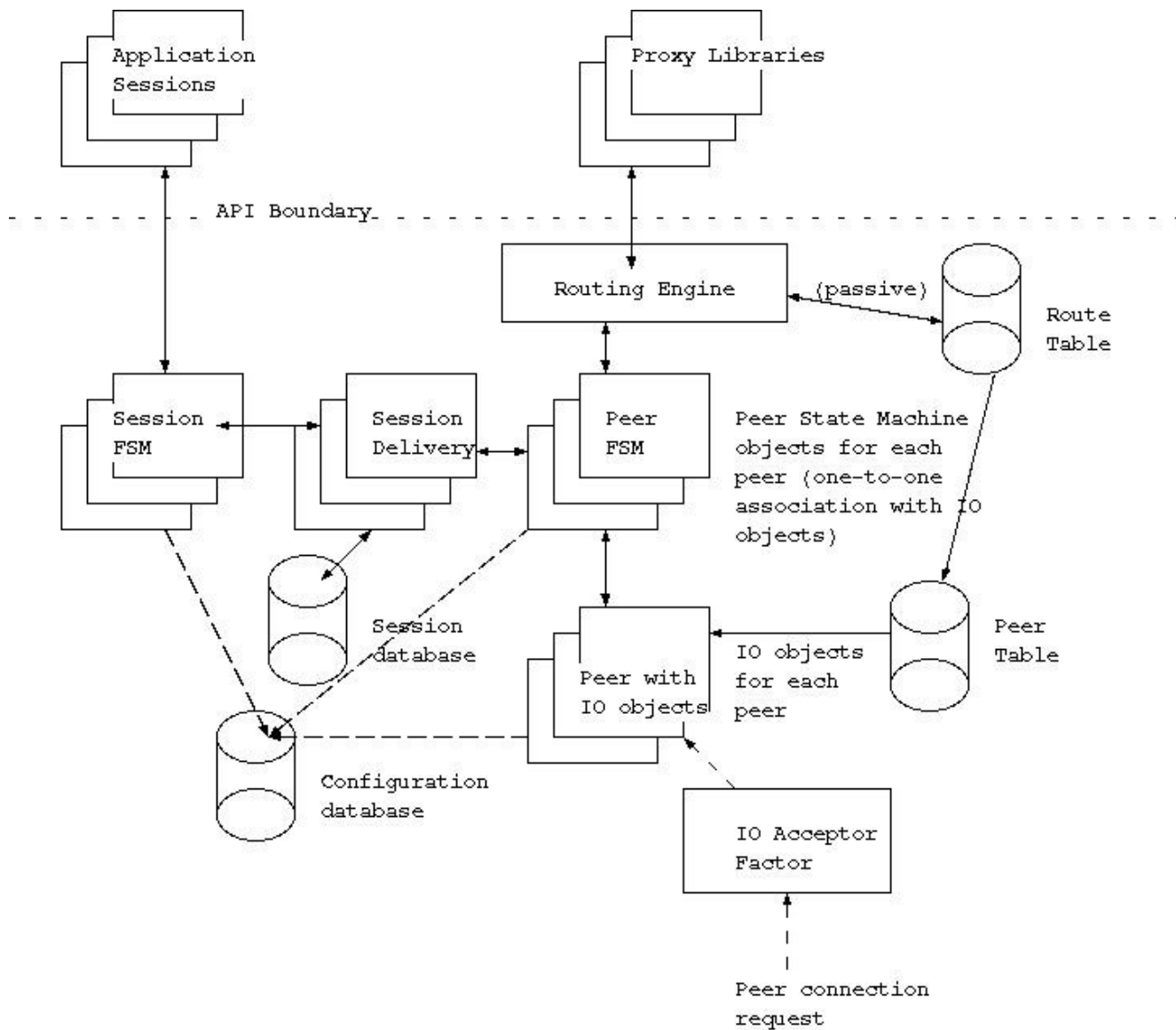
Osaratkaisu 1: pilkkominen

- Onnistuneen projektin välttämätön ehto on tiukka rajaus
 - Älä kysy, mitä kaikkea saa vielä mukaan, kysy mitä kaikkea voi ottaa vielä pois

- Building Blocks
- Existing Software
- Services
- Support modules
- Interfaces

Osaratkaisu 2: koodin hallinta

- Oikeus teettää lisätyöt kenellä haluaa
 - Luo hiukan aidomman kilpailutilanteen
- Kyky teettää lisätyöt kenellä haluaa?

Osaratkaisu 3: avoin koodi

- Antaa koodin hallinnan
- Mahdollistaa myös muille jatkokehityksen
- Miksi julkisella rahalla kehitetty koodi voi olla yksityisen yrityksen omaisuutta?

Avoimen koodin hyötyjä

- Myös naapurikunta tai -virasto voi hyödyntää koodia
- Mahdollisuus siirtää kehitys- ja ylläpitovastuita toimittajalta toiselle paranee
- Koodin laatu paranee
- Integraation helpottuvat
- Koodin avaaminen on hyvää PR:ää
- Avatulle koodille voi löytyä yllättäviä käyttötarkoituksia muualla
- Koodin toimittaja voi hyödyntää sitä toisaalla
- Koodin avoimuuden yleistymisen tuo uusia bisnesmahdollisuuksia.
- Julkishallinnon pitää lähtökohtaisesti olla avointa ja julkista ja suljettua/salaista vain jostain pakottavasta syystä.

Johtopäätöksiä

- Toimittajan intressissä on aina vangita tilaaja
- Toimittajan intressissä ei välttämättä ole toimiva järjestelmä
- Oma osaaminen on välttämätöntä!
 - Tietojärjestelmän kehittäminen on oman toiminnan kehittämistä